

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרֻשֶׁת בְּלָק

י' תמוז תשפ"ב

הפטרה: והיה שארית ישראל

יציאת השבת ר"ת 21:17

ברכת הלבנה עד יום המושיע

גיליון 775

יציאת השבת:

20:35

ירושלים: 20:30

כניסת השבת:

19:21

ירושלים: 19:13

לא קם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

משה רבנו היה גדול נביאי ישראל שבכל הדורות. עם כל זה חז"ל משווים את כוחותיו לאלו של בלעם. לבלעם היו כוחות רוחניים אדירים. יתירה מכך אמרו חז"ל: "לא קם בישראל כמשה עוד". אך באומות העולם קם, ומיהו? בלעם! מה היה ההבדל המהותי בין משה לבלעם? בלעם היה מקלל מקצועי, כזה שבאמירתו יכול לחסל כל מתנגד, "וידע דעת עליון", שהיה יודע לכוון את הרגע שבו כועס הבורא. על מומחיותו זו הוא אף קיבל תמורה הולמת. אך לא רק נגד אנשים בודדים הוא פעל אלא גם כנגד עמים שלמים, למה נקרא בלעם? שרצה לבלוע עם!

אכן מה גדול הוא המרחק בין משה רבנו לבלעם. בעוד בלעם מנסה בכל כוח כוונתו לקלל את עם ישראל, למרות שהקב"ה אומר לו שלא לקלל את העם כי ברוך הוא. הרי שמשה רבנו מברך את ישראל. "ה' אלוקיכם יוסיף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם". וברשי" פירש את טעם הכפילות בברכה: "מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם? אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתנו, כבר הבטיח הקדוש ברוך הוא את אברהם (בראשית יג, טז) "אשר אם יוכל איש למנות?" אמר להם זו משלי היא, אבל ה' יברך אתכם כאשר דבר לכם".

ברכתו של אדם היא ביטוי לחייו, לפיכך זכה משה רבנו לאורך חיים מופלא של מאה ועשרים שנה בדיוק. וכבר נאמר (בראשית ו, ג): "ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה". דורשי רשומות אמרו 'בשגם' בגימטריא 'משה', כי משה חי מאה ועשרים שנה. כאומרו (דברים לד, ז): "ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו, לא כהתה עינו ולא נס לחה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

רבי חיים בן עטר – אור החיים הקדוש

ביום חמישי טו' בתמוז, יחול יום ההילולא של רבי חיים בן עטר, מחבר הספר הנודע "אור החיים" המכונה בבית ישראל "קדוש".

שביזה תלמיד חכם שהגיע לקבל את מנת הבשר, נדד מעיר לעיר והשתדל שלא ללון שני לילות במקום אחד.

כאשר סיים את נודדיו שב לעיר סאלי והמשיך בלימוד התורה ובעזרה לנזקקים. נשבע שלא יעסוק במלאכה לאחר שירוויח את הסכום הדרוש למחייתו למשך החודש ויקדיש את כל זמנו ללימוד התורה על כן סרב לשזור את בגדי בת המושל לכבוד חתונתה. לאחר שהמושל ציווה להכניסו לכלוב עם אריות מורעבים ניצל והחליט לעלות לארץ ישראל.

בדרכו הגיע לפאס ומונה ע"י רבי שמואל אלבז כראש ישיבה. בעקבות הרעב הכבד בשנת ה'תצ"ח עבר לטיטואן,

כאשר עבר את הגבול לאלג'יריה נתפס ונידון לשריפה בכבשן האש אולם בעזרת אחד מתלמידיו הצליח להימלט מהכלא. מאחר ולא זכה לילדים שמע לעצת זוגתו ונשא לאישה שנייה את בתו של ר' מאיר כפאס בנוסף לאשתו הראשונה ונולדו לו רק בנות.

בערב חג השבועות שנת ה'תצ"ט הגיע לנמל ליורנו (איטליה), בני הקהילה העניקו לו דירה מפוארת ומשכורת חודשית מכובדת וסייעו בהדפסת ספריו 'אור החיים' ו'פרי תואר'.

נסע לערים שונות באיטליה על מנת לגייס תורמים להקמת בית מדרש בירושלים, בחודש חשון ה'תק"א הגיע למודנה, בסוף החורף שהה בפררה, המשיך למנטובה ובראש חודש אב שנת ה'תק"א הפליג מנמל ליורנו עם עשרה מתלמידיו

נולד בשנת ה'תנ"ו בעיר סאלי (במרוקו) למשפחת עטר, שפירושו בערבית "בושם" על-שם עיסוקם במשך דורות במסחר בבשמים ונקרא 'חיים' על שם סבו.

מילדותו שקד על לימוד התורה עם סבו, למד את מקצוע הצורפות והתמחה בשזירת חוטי זהב וכסף בבגדים.

עקב גזירות המושל המקומי נאלץ בשנת ה'תס"ה לברוח עם משפחתו לעיר מקנס (מרוקו) והתגורר בביתו של ר' משה די אבילה עד שמשפחתו שבה לסאלי בשנת ה'תס"ח.

נשא לאישה את בתו של ר' משה ממקנס בנו של ר' שם טוב-אחיו של ר' חיים הזקן ונסמך על שולחן חותנו. שקד יומם ולילה על לימוד התורה ועל אף גילו הצעיר הקדיש כל יום זמן ללמוד תורה ולדרוש בפני הציבור.

ערך סיגופים ומיעט באכילה אולם לכבוד שבת אכל כמויות מזון גדולות, נהג להתענות מ"א עד י"ג אדר לילה ויום ברציפות, התבודד במשך ימים שלמים ועסק בכתיבת ספרו "אור החיים", גילו לו בחלומותיו פירושים לתורה וזכה לרוח הקודש.

לאחר פטירת חותנו בשנת ה'תפ"ה נאלץ לשוב לסאלי, פתח את הישיבה שניהל סבו ותמך מכספו בתלמידים אולם נמנע מלפסוק הלכות. ביתו היה פתוח לרווחה לכל נזקק ובכל יום חמישי נהג לשחוט עגל ולחלק את הבשר לתלמידיו חכמים עניים לכבוד סעודות השבת. כאשר נודע לו כי נגזר עליו שנת גלות היות ולא מחה באחד מעשירי העיר,

ומשפחותיהם. במהלך ההפלגה שהה ימים אחדים בסיציליה ובהגיעם לאלכסנדריה שבמצרים ביקשו מרב החובל להפליג לנמל יפו אולם רב החובל טעה ובסוף חודש אלול הגיע לנמל עכו.

בירושלים השתוללה מגיפה על-כן התיישב בעכו, ייסד ישיבה ומידי חודש הגיע לקברי צדיקים באזור. לא נענה לבקשותיו של רבי חיים אבולעפיה לקבוע את מושבו בטבריה ובט"ו אלול שנת ה'תק"ב הגיע לירושלים – באותה עת אמר הבעש"ט הקדוש: היום נכנס משיח בן יוסף לירושלים.

התגורר בחצר הבית בו נולד האר"י הקדוש וייסד בו את בית המדרש "כנסת ישראל", עסק בלימוד תורת הנגלה והנסתר כשהוא עטוף בטלית ומעוטר בתפילין, נהג לטבול במקוה כל יום, דיבר רק בלשון הקודש וחזל לדבר בשפת לעז.

מעת לעת הגיע לקברות צדיקים באזור וערך תפילות לגאולת עם ישראל, בכל ערב שבת למד הלכות עדות, בכל מוצאי שבת למד כל הלילה וערך תפילות אותן חיבר בעצמו, כתב פיוטים, על אף הטרדות והצרות שעברו עליו התרחק מהעצבות והזהיר כי מי שאינו לומד לשם שמים שלא יעיז לעיין בספרו – חפץ ה'.

חיבר את הספרים:

אור החיים: פירוש על התורה. חפץ ה': על מסכתות ברכות, הוריות, חולין ושבט.

פרי תואר: חידושים על יורה דעה. פירות גנוסר: על ספר "פרי חדש".

קברו של רבי חיים בן עטר זצ"ל בהר הזיתים

ראשון לציון: על 7 מסכתות, על ג"ך, על יורה דעה.

ימים אחדים טרם פטירתו אמר לאשתו כי איש עשיר מטורקיה יבקש לרכוש ממנה את התפילין שלו, אולם עליה להזהיר את הקונה להקפיד מאוד על קדושה ושלא לשוחח כאשר יניחן.

ביום שבת י"ד תמוז ה'תק"ג השיב את נשמתו ליוצרה לפנות ערב, באותה עת במז'יבוז', בעת שיצאה השבת בירושלים עדיין היה יום במז'יבוז'. הבעש"ט הקדוש נטל את ידיו לסעודה שלישית ולפתע הכריז 'כבה הנר המערבי' היות ונגלו לו סודות כונת מצות 'נטילת ידיים' שאינן נודעות אלא לאחד בדור ועד עתה היו אצל רבי חיים בן עטר. יהי רצון שיהיה הרב מליץ יושר עלינו ועל כל ישראל, אמן.

הלכות קדושת בית הכנסת

"מה טבו אהל'ך יעקב משקנתיך ישרא'ל"

- א. קדושת בית הכנסת גדולה מאוד, ומוזהרים לירא ממז' שהוא שוכן בו ה' יתברך, כדכתיב: ומקדשי תיראו, שבית הכנסת נקרא גם כן מקדש, כדכתיב: 'ואהי להם למקדש מעט', ודרשינן: אלו בתי יקנסיות ובתי מדרשות. ולכן אסור לנהוג בהם קלות ראש כגון: שחוק והיתול ושיחה בטלה.
- ב. וכתבו הפוסקים דמצוה לירא מן המקדש ונהוג בבית הכנסת ובבית המדרש מדאורייתא, ולכן ראוי להזהר בכבודם ולשבת שם באימה ויראה, ואותם הנוהגים בהם שחוק וקלות ראש עליהם נאמר: 'מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי', ובזוהר הקדוש הפליג בעונש שלהם ואמר: 'מאן דמשתעי בבי כנישתא, רחמנא ליצ'לן, דבברים בטלים חיצונים אין לו חלק בא-להי ישראל!' ה' ישמרנו ויצילנו (בא"ח).
- ג. אין לחשב בהם חשבונות ארוכים ומסועפים אלא של מצוה, כגון קופה של צדקה וכדומה. ונהגין בהם כבוד, לנקותם, ולרְבֵּצַם במים. ומדליקין בהם אורות לכבדם.
- ד. אין לנשק בהם בניו הקטנים, כדי לקבוע בליבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא. ואין להביא קטנים ביותר שהם משחקים שם ומחללים קדושת המקום ומבלבלים דעת הגדולים. אבל כשהגיעו לחינוך, יש להביאם אתו, וילמדם לשבת באימה וביראה, ויזרוזם לענות אמן וקדיש וקדושה. ובנות קטנות אין מכניסים כלל לבית הכנסת.
- ה. קודם שיכנס לתוכם, ישגיח שלא יהא עליו ולא על בגדיו או מעליו שום לכלוך, אלא יכנס במלבושים נאים ונקיים מפני כבוד המקום.
- ו. אין נכנסים בהם לא בחמה מפני החמה, ולא בגשמים מפני הגשמים. ואם צריך להיכנס לקרוא לאיזה אדם, יכנס ויקרא שם איזה פסוקים, או יאמר איזו תפילה, או שישמע מאחרים איזה לימוד. או לכל הפחות ישב שם מעט ואחר כך יקראנו, כי גם הישיבה בהם היא מצוה, שנאמר: 'אשרי יושבי ביתך'.

[הגר"מ אליהו זצ"ל]

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפא'ת: אברהם צימרון, שרה בת שמחה, ציפורה וידועה לוי. ביבה אלימלך. עזר בן עישה, תקוה בת עזית, אלגרה בת ג'אן, אסנת בת ורבה. מול בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דראל בן אביעל. אילנה בת סלחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עזר בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל חי'. לחזרות נעדרו צה"ל ושביוי ובהם: אורון שאול, דוד גולדן, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף. הגר"מ אליהו. רבי מסעוד מלול. רבי יצחק שושן, רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יצחק דרעי. רבי אברהם בן שמאי אלעזר. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר טווס. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. אורן מועלים. אליהו מויטל. דוד גרוסברג. מירי פולק. עמוס דבור. רוי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זקן בן סולקה. נעים משה. אורן מורד. יצחק ושמחה אילון. נסים וסולקה שושן. מיריה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. לאה צימרון. סיני בת תמו. ליטל שבת דעה יצחק. אסתר חוד. אסתר בת תורא. אליהו בת פריה. מרים קדושים. תורצה וזרון. אסתר וענבר טווס. דן ועזרה אורע. דניאל אלמליח. מנחם חלוי. יצחק ולאה אסתר. אליהו אדרי. עזיה עזמי. חת יעקב. דוד הרל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל ללסברג. נעמי בת מגדל. עליזה מעלים. עליזה סך. שרה איליאל. דוד ופריחה סך. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיטל ועקני. חסיה ששפטש. עישה דוד. בריה סופ. כמיסה דוד. כמיסה סך. אלס מוסל. מרים בת רחל. נאח סך. אילנה שחר ז"ל.

ולע"ז הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת צימרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה